

בשכמל"ו ביום הכפורים

1 יומא לה, ב
וסומך שתי ידי עליו ומתודה וכך היה אומר אנא השם ... והן עונין אחריו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

2 יומא לז, א
תניא רבי אומר כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו, אמר להם משה לישראל בשעה שאני מזכיר שמו של הקב"ה אתם הבו גודל, חנניה בן אחי ר' יהושע אומר זכר צדיק לברכה, אמר להם נביא לישראל בשעה שאני מזכיר צדיק עולמים אתם תנו ברכה.

3 תענית טז, ב
במה דברים אמורים בגבולין אבל במקדש אינו כן, לפי שאין עונין אמן במקדש, ומנין שאין עונין אמן במקדש שנאמר קומו ברכו את ה' אלהיכם מן העולם עד העולם ויברכו שם כבודך (היינו שעונין אחריו בשכמל"ו, רש"י) ... ואלא במקדש מהו אומר ברוך ה' אלהים אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ברוך גואל ישראל, והן עונין אחריו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

4 שוע"ר סי' יח
ג מי שהיה לבוש טלית גדול מבעוד יום צריך לפושטו מעליו כשמתחילין ברכו, מאחר דעכשיו אין לובשים את הטלית אלא לשם מצות ציצית, ואם יהיה עליו הטלית בלילה יהיה נראה כאלו הוא סובר דלילה זמן ציצית הוא. אבל בליל יום הכפורים הכל נוהגין להתעטף בטלית גדול ולברך עליו מבעוד יום, ואין מסירין אותו בלילה, מפני שהדבר ידוע שאין לובשים אותו לשם מצות ציצית אלא כדי להדמות למלאכים לובשים לבנים ומתעטפים לבנים.

5 שוע"ר סי' סא
יב מה שנוהגין לומר ג' פעמים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בסיום תפלת נעילה אין לחוש משום ב' רשויות שלא חששו אלא בשמע ישראל שהיא עיקר קבלת מלכות שמים אבל כשאמרו שמע ישראל פעם אחת אין לחוש בכפילת ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד לבי' רשויות שהרי עונין אותו על ה' אחד שבשמע ישראל.

יג אחר פסוק ראשון צריך לומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בחשאי, לפי שבשעה שביקש יעקב לגלות הקץ לבניו נסתלקה ממנו שכינה, אמר שמא יש בכס אחד שאינו הגון, פתחו כולם ואמרו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, כלומר שמע ממנו אתה ישראל אבינו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד, מיד פתח הזקן ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. אמרו חכמים היאך נעשה נאמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד לא כתבו משה בתורה, לא נאמר אמרו יעקב, התקינו לומר בחשאי, ואם לא אמרו כל עיקר מחזירין אותו.

יד צריך להפסיק מעט בין ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, לואהבת כדי להפסיק בין קבלת מלכות שמים לשאר מצות, כי שמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד הוא לשון קבלה שאנחנו מקבלים אלהותו ומלכותו.

6 שוע"ר סי' סג
ה אע"פ שלכתחלה צריך לכוין בכל הג' פרשיות, עיקר הכוונה היא בפסוק ראשון שהוא קבלת מלכות שמים, והוא הדין לברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד שהוא ג"כ קבלת מלכות שמים, אבל מואהבת ואילך הוא לשון צוואה, לפיכך אם קרא קריאת שמע ולא כיון לבו בפסוק ראשון או בברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד צריך לחזור ולקרוא.

7 שוע"ר סי' סו
ב כל מקום שמותר להפסיק באמצע הפרק מותר אפילו באמצע הפסוק, חוץ מפסוק שמע ישראל שלא יפסיק בו כלל ... והוא הדין לברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שגם הוא בכלל היחוד, ומטעם זה אין להפסיק גם כן בין שמע ישראל לברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

8 שוע"ר סי' קכד

ח על כל ברכה שאדם שומע בכל מקום נוהגין לומר ברוך הוא וברוך שמו, על שם הכתוב כי שם ה' אקרא.

ט ואחר כל ברכה וברכה יענה אמן ... והכוונה שיכוין בלבו אמת היא הברכה שבירך המברך ואני מאמין בזה כי אמן הוא לשון האמנת דברים. ואמן שאחר שאלות ובקשות כגון אמן שבקדיש וכיוצא בו יכוין על העתיד שיאמנו דבריו ובקשותיו של זה ויקויימו במהרה. ובברכות אמצעות של תפלה וברכת רצה ושים שלום שחתימתן היא שבח והודאה לשמו וגם ייחול וקיווי שיקוים דבר זה במהרה טוב לכוין גם כן באמן ב' הענינים שאמת הוא דבר זה ושיאמנו דבריו (של זה) ויקוים דבר זה במהרה.

9 שוע"ר סי' תרי

ט יש נוהגין ללבוש בגדים לבנים נקיים ביום הכיפורים כדי להיות דוגמת מלאכי השרת, וכן נוהגין במדינות אלו ללבוש הקיטל שהוא בגד לבן ונקי.

10 שוע"ר סי' תריט

ט ליל יום הכיפורים ומחרתו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בקול רם, לפי שאמרו במדרש כשעלה משה למרום שמע למלאכי השרת שהיו מקלסין להקב"ה ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, והורידו לישראל וצוה להם לאומרו בחשאי, משל לאדם שגנב חפץ נאה מתוך פלטרין של מלך ונתנה לאשתו ואמר לה אל תתקשטי בו אלא בצינעא בתוך ביתך, לכן כל השנה אומרים אותו בלחש, אבל ביום הכיפורים שאנו דומין למלאכים כמ"ש בס"י תר"י, אנו אומרים אותו בקול רם בפרהסיא.

11 שוע"ר סי' תרכג

י בסוף הסליחות אומרים שמע ישראל פעם אחת, ושלוש פעמים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ואח"כ אומרים שבע פעמים ה' הוא האלהים.

12 שעהיוחה"א פ"ז

ובזה יובן מ"ש בזהר הקדוש דפסוק שמע ישראל הוא יחודא עילאה וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד הוא יחודא תתאה כי ועד הוא אחד בחלופי אתוון. כי הנה סיבת וטעם הצמצום וההסתר הזה שהסתיר והעלים הקדוש ברוך הוא את החיות של העולם כדי שיהיה העולם נראה דבר נפרד בפני עצמו הנה הוא ידוע לכל כי תכלית בריאת העולם הוא בשביל התגלות מלכותו יתברך דאין מלך בלא עם פי' עם מלשון עוממות שהם דברים נפרדים וזרים ורחוקים ממעלת המלך כי אילו אפילו היו לו בני רבים מאד לא שייך שם מלוכה עליהם וכן אפילו על שרים לבדם רק ברוב עם דווקא הדרת מלך.